

Sokféle színrendszer létezik. Ezek mindegyike valamilyen fontos jellemző szerint csoportosítja a színeket. Amit bemutatok, az a színek harmóniáját vagy diszharmóniáját fedezhetjük fel. Éppen ezért pszichikai alapon működik és születését olyan nevek fémjelzik, mint Newton és Goethe. Két úton jutottak el ugyanoda és színekük kisebb változtatásokkal ma is használható segédlet a színek kompozíciók megalkotásához.

– A vörös, a kék és a sárga az elsődleges színek ebben a rendszerben. Nemcsak hárman, hanem párosával is előfordulhatnak. Minden esetben azonnali és mély benyomást tesznek a szemlélőre.

– A másodlagos színeket az elsődleges színek keverésével kapjuk: zöld, narancs és lila. Ezek is előfordulhatnak hármasban, de kettesével is – hatásuk azonban visszafogottabb, mint az elsődleges színeké.

– A harmadlagos színek az elsődleges és másodlagos színek keverésével jönnek létre. Ezeknek fontos szerepük van, amikor a kiegészítő színeket osztjuk meg egy kompozícióban.

– Analóg színeknek nevezzük azt a három színt, amelyik egymás mellett található meg a színekörön. Ezek visszafogott, úgynevezett monokróm harmóniát adnak: némi színnel fűszerezett, de egyszínűnek látszó képet. Fekete-fehér képeink duotone színezésénél használhatjuk ki ezt a hatást, például a Photoshopban.

Ezek után lássuk a kompozíciók alapelveit:

– A kiegészítő színek mindig jól mutatnak egymás mellett. Ilyenkor két szín erős kontrasztját kapjuk, azaz a kép élénk lesz. Ennek egyébként az is az oka, hogy a szimultán színek miatt ezek a színek vizuálisan erősítik egymást. Ilyen példa a sivatag vörössárga homokja a kék éggel.

– Megoszthatjuk a kiegészítő színek egyikét. Ilyenkor három színnel dolgozunk, azonban az ere-

deti kiegészítő színt is alkalmazhatjuk a képen. Nagyon gyakran ennek alapján festik a hosszú utcák homlokzatait ott, ahol a városképre figyelnek. Egy ilyen kvartett a kék, vörös, narancs és sárga.

– Ha a kiegészítő színek egyikét távolabbi színpárokra osztjuk, triádokat kapunk. Ezek szabályos háromszög csúcsain helyezkednek el a színekörön. Nagyon gyakran nem hármasával, csak kettesével alkalmazzuk őket, főleg az elsődleges színek esetében: a kék-vörös és kék-sárga kompozíciók, például a hideg-meleg kontrasztot is mutatják. Hármasban alkalmazva teljes dinamizmust kapunk. Természetfotóban inkább a másodlagos színeket alkalmazzuk. Ilyen klasszikus a zöld-narancs páros.

– A tetrádok már visszafogottabb színek kompozíciót sugallnak, hiszen közéjük mindig esik harmadlagos szín is. Ha nyugodt,

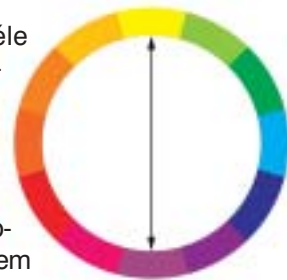
A fotómon az elsődleges színeket díszgyertyák képviselik, melyek geometrikus alakja is kompozíciós elem. A tengerész-kék színű rúzs Givenchy 734-es, míg a fedett rúzs a 719-es számot viseli. (Utóbbi fehér gyöngyház színű és szenzációs hatású színezett fekete-fehér felvételeken!) A matt felületű rúzsnál nem gond, hogy enyhe sárga reflexió is vetül rá, hiszen a mély szín mindezt elnyomja. A körömlakk kiválasztásánál azonban figyelni kellett, ugyanis mind kék, mind vörös reflexió közelről éri, felülete pedig fényes. Emiatt a 742-es sötét vöröseslila árnyalatnál maradtam. Ebben a környezetben így megmutatja mindkét arcát: alacsony színhőmérsékletnél vörösből játszik, szabadban, az ég kék fénye mellett a kékesen csillog.

A kompozíciót mattüvegen állítottam össze. A matt felület lefelé nézett, így csak egyszeres tükröképeket kaptam. A matt felület érdekes hatása a tükröképeknek ugyanolyan a selymes felületet kölcsönöz, mint amilyen az eredeti műanyag doboz. A kétoldali

kiegyensúlyozott, de sokféle színt ötvöző kompozíciót fotózunk, ennek alapján válogassuk össze a színeket. Ugyancsak tetrádokat alkalmazzunk akkor, ha duotone opcióval színezünk Photoshopban fekete-fehér képeket és nem a monokróm harmónia a célunk. Némi gyakorlás után festmény-szerű hatást keltő, gyönyörű fotókat színezhetünk.

– A fekete, fehér és szürke színek színértékük híján szabadon kombinálhatók a fentebb említett esetekkel.

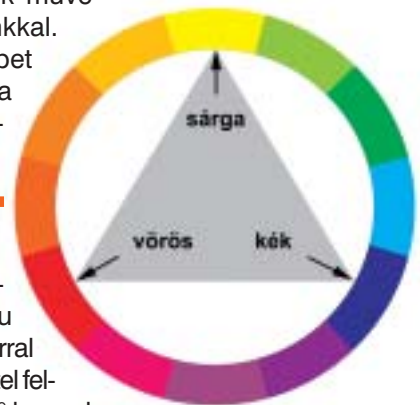
Végezetül még annyit, hogy ne féljünk a színek diszszonanciáját használni! Ha éppen ettől lesz jó vagy kifejező a kép, nyugodtan éljünk művészi szabadságunkkal. A színekörrel többet is olvashatunk a www.colorwheel-co.com címen.

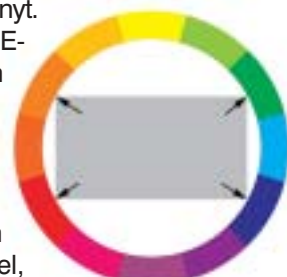
Kiegészítő színpár

Megosztott kiegészítő szín

Triád

Tetrád I.

Tetrád II.

súrolófényeket 2 db Hensel Kontra E-1000-es vaku adta 7"-es reflektorral és 10°-os méhsejttel felszerelve. Lefelé 20°-ban voltak döntve, az optikai tengelyhez képest 60°-ban adták az ellenfényt. A dinamikus hátteret Kontra E-Fly vakuval kreáltam, amelyen kékszínű Lastolite ernyő volt. Ennek életlen képe tükröződik a mattüvegen. A felvétel 8x10"-es Fujichrome Provia 100F-re készült, Linhof Cardan Color típusú műszaki géppel, Schneider Symmar F 5.6/210 mm-es objektívvel. A leképezési arány 2:1 volt, azaz makrofelvételi tartományban dolgoztam. Csúcsfénymérés Minolta Spotmeter F-fel, expozíció: F45, 12 villantással. Szkenner: UMAX 1120-as Silverfast v6.0-ás modulál. 8x10"-hez gyári filmka-pu nincs, így dr. Zsuppán István gépészmérnök barátom készítette el számomra ezt a szkennert.

Török György
fotográfus
www.carts.hu

Színek kompozíció